

ZALANTZATAN NINDAGON

APAIZ HUNEK

(Larresoro adiskideari)

Piarres Xarriton

Agur:

Aspaldian zalantzatan nindagon: Gure adiskide Josebari hitzemanan nion, duela bizpalau hilabete, euskaldungoari eta fedeari buruzko artikulu bat. Izena ere emana nion nere umeari, aintzinetik, *Euskaldun Fededun?* Bainan zalantzatan nindagon. Ez nakien zer burutarik lot.

Irakurri berria nuen Ibon Sarasolaren liburu berria *Euskal Literaturaren Historia*. Trentoko Kontzilioaren gain ezartzen derauku, L. Mitxelena lekuko, *euskaldun fededun* perpausa, "hain famatua eta egun euskaldunentzat behaztopu harri gertatu dena" (15. horr.).

Gogoan daukat ere bizkaitar apaiz lagun baten solas kexua: "*euskaldun fededun*-en ordez *euskaldun fedegabe* nahi deraukuteneri lege ezarri, behar diotegu erakutsi, heraberik gabe, euskaldun izan gaitezkeela, bai eta ezkertiar ere, fededun egonez".

Bainan hortarako ezin ahantz gure ezin ahantzizko Rikardo Arregi zenaren deia:

Euskalzaleen Jainkoa hil dezagun... euskal liturgia baten ondotik euskal theologia bat sortu dezagun..., euskal kristauek gure "kontzientzi ona" aztertu dezagun..., eta euskal Elizaren garai berriak etor ditezten. (Rikardo Arregi, **Jakin sorta 3** 114, 129-31. horr.).

Dena dela, zalantzatan nindagon.

Orduan etorri zatzaizkit, Larresoro adiskidea. Ez dut uste gogoan daukazun *adiskide ezezagun* hori, ni nauzula, nahiz ez dugun sekula gure burua ongi ezagutzen, ez guk Kristau girela uste dugunok, ez zuek agnostiko zireztela iduritzen zaitzuetenok. Baina oraikoan ikus dezaket noski norat doan zure solasa, nor diren zuretzat zalantzatan dauden apaiz horiek, bai eta ere behar bada nondik datorren zure erasia. Horra zergatik ba dutan beldurra nehor guti konbertituko duela zure predikuak.

Ongi entzun bazaitut, adiskide Larresoro, "apaiz berrieri" doa zure artikulua. Eta "apaiz berri" estakuru, apaizekin batean inharrosten dituzu ere fraile ta serora ta beretter, abitua eta komentua utzi nahi dituzten guziak, Asisko Frantses eta Arseko apaizaren erakaspener orde, ezkontza, lana eta politika programatzat hartu nahi dituztenak, hots "modan" jarri nahi diren edo jarzeko besperan direnak oro. Orori adierazten diozute zure hitza argi eta garbi edo izaitekotz, motz eta zorrotz: Federik ez baduzue, aurrerakoan Jesukristoren lekuko ez ager. Kristau fedea balin baduzue berriz, mundutar moda horiek utz bazter.

Ba dakit, adiskidea, ba ditugula kristauak zure solas samin berak derabiltzatenak, bai eta ere apaiz lagun asko "gazte" horien zalantzak jasan ez detzazketenak, baina aitortu behar derautzut, nihauri holakotan, gogoratzen zaizkitala gure Irakaslearen hitz hau: Ketan dagon itxindia ez nuke nahi iraungi.

Ba datik neure Salbatzailea etorriko dela "biziak eta hilak jujatzerat", baina dakidala, ez da oraindik etorri eta ba nago

gaurko mendean eta bereziki gaurko Euskal herrietan ez ote giren Haren izenean eta Haren ordeztu ororen jujatzerat eta trenkatzerat gehiegi eta lasterregi ekarriak.

Zure erremedioa ongi ikusten dut: apaiz eta kristau epel eta beldurtiak ken, gazte ergel, arin ta txoriburuak bazter, fededun zintzo kartsuak elgarretara bil, "munduari" gogor egin dezan Elizak, baina orduan, ahanzten baginu beihalako irakaren parabola.

Bestalde, adiskidea, Eliza gizonen artean, zuretzat kanpotik "apaiz berri" horien txorakeria balin bada nabarmen, guretzat barnetik "apaiz zahar" batzuen zuhurreria hertsu ta laburra dago nagusi.

Zu bezala, Tillich-ekin bat nago hoin ederki diozularik gaurko erlisionearen egiteko lehena dela mundu "desliluratu" huni misterioaren funtsa eta bizieraren sentidua eskaintzea. Hortako daukagu Kristoren mezua.

Zuk diozu mezu horrek bere balio guzia galtzen duela "uler-garriago" edo "baliagarriago" nahi dutelarik egin gure "apaiz berriek" eta arrazoina zuk dukezu; zuk eta zurekilakoek, baina, jaunak, otoi onhar-azue bere mezua helarazi beharrez galdu den mezularia barkakizun dela.

Aldiz mezua preso daukan mezularia, hura... Ezen ez niri erran giltzapean egoiteko emana zaikula mezua edo gaitzurupean argia. Ez niri erran adiarazteko dugun "berri ona" zenbatere ilunago eta hanbat hazkurriago dukegula, gizonaren gogo-bihotzentzat. Izan dira lehen ere erran dutenak *credo quia absurdum*, "sinesten dut itxurarik ez duelakotz", baina ez dira horiek izan egiazko sinesdunak.

Sinesdun egiazkoak ba daki bere mezua ez dela *ulert-erretxa*; ez ordea ere *ulert-ezina*: Ez duke lehen aldian, ez sekulan berak bakarrik, eginen *ulert-garri*, baina bere haurridekin eta bere haurridentzat *uler-garri* egitea goiko mezu hori, eginbide dauka.

Atzoko Euskal Herrian bizi izan diren euskaldunek kristau

fedean aurkitu omen zuten misterioaren funtsa eta bizieraren sentidua; orduko euskal kulturari kristau fedea eman zion bere zigiloa. Bainan atzoko kultura hori, artzain edo laborari kultura hori puskatu egin dela ba dakizu. Hortan datza apaiz edo kristau zahar eta berrien arteko eztabada. Askok gutartean ez dute ikusten ahal edo ikusi nahi gure kultura zaharra joan egin dela eta kultura berri bat, nahi ta nahi ez, sortzen ari dela. Kultura berri hori fedegabea dela eta agnostikoa, jakina. Bainan egundainotik gizasemeak baitaiatu gabeak jaio egin dira. Zuk aipatzen duzun fedearen krisi hori ez dut ukatuko, bainan ez, otoi, uka zuk ere kulturaren krisisa.

Gogoratzen zait, duela aspaldi, nola harritu nintzan, ni laborari umea, ohartu nintzalarik nere haurreko abere, landare ta tresnak osoki arrotz zituela ongi ezagutzen duzun Donostiako seme batek.

Kultura berri hori zuk eta nik, adiskide Larresoro, nahi ginuke Euskal Herrian euskalduna. Ahantzi ote zaitzu zahartzaile askok kondenatu zaituztela iraultzaile bezala. Ez ahal zaituzte kondena itsu horiek lotsatu. Ba ahal dakikezu gure Jean Etxepare zenak zioena, gaur ere egia dela:

Euskal Herria ez dutela ote ta iratze zangoek salbatuko. (**Mendekoste Gereziak**, 12. horr.)

eta hortakotz behar dutela gure larrekien itzuli ta irauli. Lurberrien idokitzea horra gaurko laborariaren egiteko nagusia. Berdin kulturagintzan, oraintxet *Zeruko Argian* (24-10-71) Gurutz Ansolak dioen bezala: Egiteko zaila eta egin beharra.

Gero lur itzuli, lur irauli, lur berri hortan norbaitek erein dezake hazia. Sinesdunek ba dakigu goizean goizik ilki dela Ereilea eta haziak ez deraukula huts eginen. Ez dezala bederen gure lurak huts egin!

Eta zuk, adiskidea, utz atzu "apaiz berriak" ere zure aldean bermatzen.